

Środa, 14 września 2016 r.

P8_TA(2016)0344

Niedawne wydarzenia w Polsce i ich wpływ na prawa podstawowe określone w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 września 2016 r. w sprawie niedawnych wydarzeń w Polsce i ich wpływu na prawa podstawowe określone w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (2016/2774(RSP))**

(2018/C 204/11)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktaty, a w szczególności art. 2, 3, 4 i 6 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
 - uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
 - uwzględniając Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej,
 - uwzględniając europejską konwencję praw człowieka (EKPC) oraz powiązane orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 marca 2014 r. pt. „Nowe ramy UE na rzecz umocnienia praworządności” (COM(2014)0158),
 - uwzględniając debatę w sprawie sytuacji w Polsce, która odbyła się na forum Parlamentu w dniu 19 stycznia 2016 r.,
 - uwzględniając swoją rezolucję w sprawie sytuacji w Polsce z dnia 13 kwietnia 2016 r. ⁽¹⁾,
 - uwzględniając przyjętą przez Komisję w dniu 1 czerwca 2016 r. opinię w sprawie praworządności w Polsce,
 - uwzględniając zalecenie Komisji z dnia 27 lipca 2016 r. w sprawie praworządności w Polsce,
 - uwzględniając opinię ekspertów Rady Europy z dnia 6 czerwca 2016 r. w sprawie trzech projektów ustaw dotyczących polskich mediów publicznych,
 - uwzględniając opinię Komisji Weneckiej z dnia 11 marca 2016 r. dotyczącą nowelizacji polskiej ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym,
 - uwzględniając opinię Komisji Weneckiej z dnia 13 czerwca 2016 r. w sprawie ustawy z dnia 15 stycznia 2016 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw,
 - uwzględniając raport Komisarza Praw Człowieka Rady Europy z dnia 15 czerwca 2016 r. sporządzony w następstwie jego wizyty w Polsce w dniach 9–12 lutego 2016 r.,
 - uwzględniając art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Unia Europejska opiera się na wartościach poszanowania godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności i poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, oraz że wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn, jak również że są to wartości, które naród polski zaakceptował w referendum w 2003 r.;
- B. mając na uwadze, że art. 6 ust. 3 TUE stanowi, że prawa podstawowe, zagwarantowane w EKPC oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych państwom członkowskim, stanowią zasady ogólne prawa UE;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0123.

Środa, 14 września 2016 r.

- C. mając na uwadze, że UE funkcjonuje na zasadzie domniemania wzajemnego zaufania oraz na założeniu, że państwa członkowskie przestrzegają zasad demokracji, praworządności i praw podstawowych zapisanych w EKPC i Karcie praw podstawowych;
- D. mając na uwadze, że art. 9 polskiej Konstytucji stanowi, iż Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego;
- E. mając na uwadze, że praworządność jest jedną ze wspólnych wartości, na jakich opiera się UE, oraz mając na uwadze, że na mocy Traktatów Komisja wraz z Parlamentem i Radą jest odpowiedzialna za zagwarantowanie poszanowania praworządności jako głównej wartości naszej Unii oraz za zapewnienie przestrzegania prawa, poszanowania wartości i zasad UE;
- F. mając na uwadze niezawisłość sądownictwa, zapisaną w art. 47 Karty praw podstawowych i w art. 6 EKPC, oraz mając na uwadze, że niezawisłość ta jest niezbędnym wymogiem demokratycznej zasady podziału władz, odzwierciedlonej również w art. 10 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- G. mając na uwadze, że podział władz i niezawisłość sądownictwa mają podstawowe znaczenie dla porządku demokratycznego i że nie można ich kwestionować;
- H. mając na uwadze, że niedawne wydarzenia w Polsce, w szczególności spór dotyczący składu i funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego oraz niepublikowanie wyroków Trybunału Konstytucyjnego, wzbudzają obawy co do gwarancji przestrzegania praworządności;
- I. mając na uwadze, że w swojej opinii dotyczącej nowelizacji ustawy o Trybunale Konstytucyjnym Komisja Wenecka wezwała polskie organy państwowe do publikowania, pełnego przestrzegania i wykonywania wyroków Trybunału, a jednocześnie podkreśliła, że zmiany wprowadzone w wyniku nowelizacji bardzo utrudniłyby pracę Trybunału i spowodowałyby, że nie mógłby on skutecznie działać jako organ stojący na straży Konstytucji;
- J. mając na uwadze, że paraliż Trybunału Konstytucyjnego sprawił, iż Komisja na podstawie ram na rzecz praworządności podjęła dialog z polskim rządem w celu zapewnienia pełnego poszanowania praworządności; mając na uwadze, że w wyniku intensywnego dialogu z polskimi władzami oraz ze względu na fakt, że polski rząd nie poczynił postępów w rozwiązywaniu kryzysu konstytucyjnego, Komisja uznała, że musi sporządzić opinię, aby nadać formalny charakter swojej ocenie obecnej sytuacji;
- K. mając na uwadze, że mimo dalszych rozmów z polskimi władzami problemy, które zagrażają praworządności w Polsce, nie zostały zadowalająco rozwiązane, a Komisja uważa, że w Polsce istnieje systemowe zagrożenie dla praworządności; mając na uwadze, że w związku z tym wydała polskim władzom konkretne zalecenia co do tego, jak je rozwiązać w trybie pilnym;
- L. mając na uwadze, że ramy na rzecz praworządności mają na celu przeciwdziałanie systemowym zagrożeniom dla praworządności w jakimkolwiek państwie członkowskim UE, zwłaszcza w sytuacjach, w których problemu nie można skutecznie rozwiązać w trybie postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, oraz w przypadku gdy gwarancje praworządności istniejące na poziomie krajowym nie są już w stanie skutecznie neutralizować tych zagrożeń;
- M. mając na uwadze, że UE zobowiązała się przestrzegać wolności i pluralizmu mediów, a także prawa do swobodnego przepływu informacji oraz prawa do wolności wypowiedzi, zapisanych w art. 11 Karty praw podstawowych, w art. 10 EKPC i odzwierciedlonych również w art. 14 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- N. mając na uwadze, że już przyjęte i nowo proponowane zmiany w polskiej ustawie dotyczącej mediów publicznych, w szczególności dotyczące zarządzania, niezależności wydawniczej i autonomii instytucjonalnej mediów publicznych, wzbudzają obawy co do poszanowania wolności wypowiedzi oraz wolności i pluralizmu mediów;
- O. mając na uwadze, że eksperci z Rady Europy po przeprowadzeniu z władzami polskimi dialogu ekspertów na temat pakietu trzech projektów ustaw dotyczących mediów publicznych stwierdzili, że potrzebne są ulepszenia, zwłaszcza odnośnie do zarządzania, treści oraz misji publicznej i ochrony dziennikarzy;

Środa, 14 września 2016 r.

- P. mając na uwadze, że prawo do wolności, bezpieczeństwa, poszanowania życia prywatnego i ochrony danych osobowych jest zapisane w art. 6, 7 i 8 Karty praw podstawowych, w art. 5 i 8 EKPC, a także w art. 31 i 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- Q. mając na uwadze, że w opinii dotyczącej zmiany ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw Komisja Wenecka stwierdziła, że gwarancje procesowe oraz warunki materialne określone w ustawie o Policji w celu prowadzenia tajnej inwigilacji są niewystarczające, aby zapobiec nadużyciom w jej stosowaniu, nieuzasadnionemu ingerowaniu w prywatność osób oraz naruszeniom ochrony danych osobowych; w związku z tym przypomina, że zarówno Trybunał Sprawiedliwości, jak i Europejski Trybunał Praw Człowieka podkreśliły, że aby zagwarantować kontrolę nad takimi działaniami, należy wprowadzić skuteczne mechanizmy nadzoru, a najlepiej kontrolę sądową;
- R. mając na uwadze, że nowa ustawa o działaniach antyterrorystycznych budzi podobne obawy, szczególnie co do zgodności z art. 5, 8, 10 i 11 EKPC oraz z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej;
- S. mając na uwadze, że Komisja Europejska uważa, że tak długo jak Trybunał Konstytucyjny nie ma możliwości prowadzenia w pełni skutecznej kontroli zgodności ustaw z Konstytucją, brak będzie skutecznego nadzoru nad konstytucyjnością ustaw – w tym także nad zgodnością z przepisami Konstytucji dotyczącymi praw podstawowych – takich, jak szczególnie kontrowersyjne nowe ustawy przyjęte niedawno przez Sejm;
- T. mając na uwadze, że Komisja Wenecka składa się z niezależnych ekspertów w dziedzinie prawa konstytucyjnego, którzy są mianowani przez wszystkich członków Rady Europy, w tym Polskę, oraz mając na uwadze, że Komisja jest obecnie największym autorytetem, jeżeli chodzi o interpretację obowiązków państw członkowskich Rady Europy w zakresie praworządności i demokracji; mając na uwadze, że obecny polski rząd zwrócił się bezpośrednio do Komisji Weneckiej z prośbą o sporządzenie opinii;
- U. mając na uwadze, że prawo do rzetelnego procesu sądowego, domniemanie niewinności i prawo do obrony są zapisane w art. 47 i 48 Karty praw podstawowych, w art. 6 EKPC oraz w art. 41, 42 i 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- V. mając na uwadze, że Komisarz Praw Człowieka Rady Europy w swoim raporcie sporządzonym po wizycie w Polsce stwierdził, że przyjęte ostatnio zmiany w kodeksie postępowania karnego i ustawie o prokuraturze mogą osłabić ochronę prawa do rzetelnego procesu w postępowaniach karnych, domniemanie niewinności, prawo do obrony, szczególnie w przypadku stwierdzenia braku wystarczających gwarancji zapobiegających nadużyciom władzy, a także zasadę podziału władz;
- W. mając na uwadze, że zgodnie z Kartą praw podstawowych, EKPC i orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zdrowie seksualne i reprodukcyjne kobiet ma związek z wieloma prawami człowieka, w tym z prawem do życia i godności, do wolności od niehumanitarnego lub poniżającego traktowania, prawem dostępu do opieki zdrowotnej, prawem do prywatności, prawem do edukacji oraz z zakazem dyskryminowania, co jest również odzwierciedlone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- X. mając na uwadze, że rzetelny, bezstronny, zawodowy i politycznie neutralny korpus służby cywilnej stanowi podstawowy element demokratycznych rządów, podczas gdy nowa ustawa o służbie cywilnej wydaje się podważać tę zasadę oraz art. 153 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- Y. mając na uwadze, że Trybunał Konstytucyjny RP orzekł, że niektóre przepisy ustawy przyjętej w dniu 22 lipca 2016 r. wciąż są niezgodne z Konstytucją;
- Z. mając na uwadze, że polski minister środowiska zatwierdził plan zwiększenia pozyskiwania drewna w Puszczy Białowieskiej; mając na uwadze, że kiedy Państwowa Rada Ochrony Przyrody zaprotestowała przeciw planowi ministra, rząd wymienił 32 z 39 jej członków; mając na uwadze, że Komisja w dniu 16 czerwca 2016 r. wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z Puszcą Białowieską;

Środa, 14 września 2016 r.

1. podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma zagwarantowanie pełnej ochrony wspólnych wartości europejskich wymienionych w art. 2 TUE i Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz praw podstawowych określonych w Karcie praw podstawowych;
 2. przypomina swoje stanowisko wyrażone w rezolucji z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie sytuacji w Polsce, w szczególności w odniesieniu do paraliżu Trybunału Konstytucyjnego, który to paraliż zagraża demokracji, prawom podstawowym i praworządności w Polsce;
 3. wyraża ubolewanie i zaniepokojenie faktem, iż do tej pory nie znaleziono kompromisowego rozwiązania i nie wdrożono zaleceń Komisji Weneckiej z dnia 11 marca 2016 r.; ubolewa także nad faktem, że polski rząd odmówił opublikowania wszystkich wyroków Trybunału Konstytucyjnego, w tym wyroków z dni 9 marca i 11 sierpnia 2016 r.;
 4. z zadowoleniem przyjmuje determinację Komisji, aby kontynuować konstruktywny i owocny dialog z polskim rządem z myślą o znalezieniu szybkich w realizacji i konkretnych rozwiązań dla problemu, jaki stanowią wyżej wymienione systemowe zagrożenia dla praworządności; podkreśla, że dialog ten musi być bezstronny, oparty na faktach i prowadzony w duchu współpracy, a jednocześnie że należy w nim szanować określone w Traktatach uprawnienia UE i jej państw członkowskich oraz zasadę pomocniczości;
 5. przyjmuje do wiadomości, że w wyniku oceny sytuacji w Polsce Komisja przyjęła opinię, a następnie zalecenie na mocy ram na rzecz praworządności; oczekuje, że Komisja udostępni Parlamentowi tę opinię, zgodnie z załącznikiem II do porozumienia ramowego w sprawie stosunków między Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską;
 6. wzywa polski rząd do współpracy z Komisją zgodnie z zasadą lojalnej współpracy, która jest określona w Traktacie, oraz wzywa go do wykorzystania trzech miesięcy przyznanych przez Komisję na zaangażowanie wszystkich partii reprezentowanych w polskim Sejmie w szukanie kompromisu, który pozwoli rozwiązać trwający kryzys konstytucyjny, przy pełnym poszanowaniu opinii Komisji Weneckiej i zalecenia Komisji Europejskiej;
 7. wzywa Komisję, która jest strażniczką Traktatów, aby w ramach kolejnego etapu monitorowała reakcję polskich władz na zalecenia, a jednocześnie aby w pełni wspierała Polskę w poszukiwaniu odpowiednich rozwiązań umożliwiających umocnienie praworządności;
 8. w związku z brakiem w pełni funkcjonującego Trybunału Konstytucyjnego jest zaniepokojony niedawnymi pospiesznie realizowanymi i przeprowadzanymi bez należytych konsultacji działaniami ustawodawczymi w pozostałych dziedzinach oraz wzywa Komisję do przeprowadzenia oceny przyjętego ustawodawstwa pod kątem jego zgodności z pierwotnym i wtórnym prawem UE oraz z wartościami, na których oparta jest Unia, uwzględniając przy tym zalecenia Komisji Weneckiej z dnia 11 czerwca 2016 r. oraz Komisarza Praw Człowieka Rady Europy z dnia 15 czerwca 2016 r. i zalecenia Komisji w sprawie praworządności z dnia 27 lipca 2016 r., a w szczególności do przeprowadzenia oceny:
- ustawy dotyczącej mediów publicznych, biorąc pod uwagę, że potrzebne są ramy regulujące media publiczne i umożliwiające przedstawianie niezależnych, bezstronnych i dokładnych treści odzwierciedlających różnorodność społeczeństwa polskiego, a także biorąc pod uwagę odpowiednie orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz unijny dorobek prawny w dziedzinie mediów audiowizualnych;
 - ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw, biorąc pod uwagę jej niewspółmierną ingerencję w prawo do prywatności i niezgodność powszechnych działań inwigilacyjnych na dużą skalę i masowego przetwarzania danych osobowych z orzecznictwem UE i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

Środa, 14 września 2016 r.

- ustawy o zmianie kodeksu postępowania karnego oraz ustawy o prokuraturze, biorąc pod uwagę, że muszą być one zgodne z unijnym dorobkiem prawnym w zakresie praw procesowych oraz z podstawowym prawem, jakim jest prawo do rzetelnego procesu sądowego;
 - ustawy o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw, biorąc pod uwagę poważne niebezpieczeństwo, jakim jest upolitycznienie polskiej administracji, które zagroziłoby bezstronności służby cywilnej;
 - ustawy o działaniach antyterrorystycznych, biorąc pod uwagę poważne zagrożenie dla prawa do prywatności oraz wolności wypowiedzi, jakim jest rozszerzenie uprawnień Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego bez odpowiednich gwarancji sądowych;
 - pozostałych niepokojących spraw, które mogą stanowić naruszenie prawa UE, orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz podstawowych praw człowieka, w tym praw kobiet;
9. wzywa Komisję, by na bieżąco i szczegółowo oraz w sposób przejrzysty informowała Parlament o dokonywanych postępach i podejmowanych działaniach;
10. zobowiązuje swego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy oraz Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.
-